

Χιλή : Από την Εξέγερση στη Συντακτική Διαδικασία

Μετάφραση: Νάσος Παπαστάθης

Επιμέλεια: Βασίλης Μορέλλας

Της Karina Nohales

Οι εκλογές στη Χιλή, στις 15 – 16 Μαΐου 2021 ανέτρεψαν τα δεδομένα. Μόλις, πριν ένα χρόνο, είπαμε πως η κοινωνική εξέγερση του Οκτωβρίου του 2019 αποτέλεσε την πρώτη προσπάθεια να σπάσουν τη μεθόδευση της μεταδικτατορικής μετάβασης ενάντια στην ταξική πάλη. Είπαμε, επίσης, πως τα κόμματα [του νόμου και] της τάξης, αντιμέτωπα με την εισβολή του λαού στο προσκήνιο, επέτρεψαν τη συνταγματική διαδικασία, με την ελπίδα πως θα σταματήσουν την εξέγερση και θα κλείσουν από τα πάνω ό,τι ο λαός άνοιξε από τα κάτω. Τέλος, είχαμε πει πως αυτή η συνταγματική διαδικασία, ιδωμένη, εξ' αρχής, σαν εγγύηση κυβερνησιμότητας, εμφανίστηκε σαν γεγονός ολοένα και λιγότερο προβλέψιμο και ελέγξιμο, ένα Κουτί της Πανδώρας που όχι μόνο δεν περιόριζε τις δυνατότητες αλλά άνοιξε διαρκώς καινούργιες.

Εκείνη, ακριβώς, τη στιγμή τα πρώτα κρούσματα της πανδημίας του Covid-19 εμφανίστηκαν στη Χιλή, αναβάλλοντας τη συνταγματική διαδικασία και κάνοντας πολλούς να νιώσουν πως η επανάσταση άρχισε να περνά στο παρελθόν. Όμως, δεν υπάρχει προθεσμία που δεν εκπνέει και χρέος που δεν πληρώνεται. Οι εκλογές έδειξαν πως η εξέγερση είναι ακόμα ενεργή και ότι εξελίσσεται σε μια πολιτική διαδικασία, κατατροπώνοντας και το ολιγαρχικό πλαίσιο διακυβέρνησης, που είχε συμφωνηθεί από τα κόμματα της τάξης αλλά και τη μοιρολατρία πολλών μερών της εξωκοινοβουλευτικής Αριστεράς, που είναι συνηθισμένα να προβλέπουν ήττες. Αυτή τη φορά, ο λαός στηρίχθηκε στις δικές του δυνάμεις και νίκησε.

Από το δημοψήφισμα του Οκτωβρίου 2020 έως τη δημιουργία εκλογικών καταλόγων.

Στις 25 Οκτωβρίου 2020, η θετική ψήφος ως προς την ανάγκη ενός νέου Συντάγματος κέρδισε το 80%. Οι δημοσκοπήσεις, ορθά, προέβλεψαν ότι η θετική έγκριση από το λαό θα θριάμβευαν με ποσοστό άνω του 70%. Η απόρριψη του νέου Συντάγματος επικράτησε σε μόνο πέντε από τους 345 Δήμους της χώρας, σε έναν του απομακρυσμένου Βορρά, σε έναν άλλο της Ανταρκτικής και στους τρεις δήμους του Santiago που συγκεντρώνονται οι πολλοί πλούσιοι της χώρας.

Η οργανωμένη πλευρά της κοινωνίας, που ήταν επικριτική στη Συμφωνία που ξεκίνησε τη συνταγματική διαδικασία, κάλεσε τους πολίτες σε ευρεία συμμετοχή στο δημοψήφισμα, με σκοπό να προκαλέσει μια ηχηρή ήττα στα δεξιά και να αποδυναμώσει το πολιτικό κλίμα του δικτατορικού καθεστώτος, ενισχύοντας έτσι την αυτοπεποίθηση πλατιών λαϊκών στρωμάτων. Και, πράγματι, το συντριπτικό αποτέλεσμα προκάλεσε ενθουσιασμό, ενώ αμέσως διάφορες οργανώσεις ξεκίνησαν τη συζήτηση για να αναδειχθούν υποψηφιότητες για τη Συντακτική Συνέλευση.

Σημαντικά μέρη οργανώσεων αποφάσισαν να προωθήσουν υποψηφιότητες, ανεξάρτητα, δηλαδή, εκτός πλαισίου των πολιτικών κομμάτων που κυβερνούσαν τα τελευταία 30 χρόνια, όπως και αυτών που τα μέλη τους υπέγραψαν τη Συμφωνία και τους αυταρχικούς νόμους που ακολούθησαν. Έλαβε χώρα μια ευρείας κλίμακας διαβούλευση, περιορισμένη λόγω της πανδημίας αλλά καθόλου υπόγεια λόγω της κατάστασης. Η συντακτική διαδικασία που ξεκίνησε τον Οκτώβριο συνέχισε τις εργασίες της, έτοιμη να διεκδικήσει την ιδιοκτησία που της αφαιρέσει ο ελάσσων θεσμικός αντικατοπτρισμός της.

Παρ' όλο που πολίτες που δεν είναι ενεργοί σε νόμιμα θεσμοθετημένα κόμματα μπορούν να είναι υποψήφιοι, μπαίνοντας σε λίστες κάποιων από αυτά τα κόμματα, για αυτές τις εκλογές ειδικά, επιτράπηκε σε ανεξάρτητους υποψηφίους να φτιάξουν δικά τους ψηφοδέλτια, κάτι που δεν συμβαίνει σε άλλου είδους

εκλογές, ακόμα και στις βουλευτικές.

Προηγούμενες προβλέψεις

Καμία από τις εταιρείες δημοσκοπήσεων δεν τόλμησε να δημοσιεύσει προβλέψεις για αυτές τις εκλογές. Διάφοροι εκπρόσωποι των καθεστωτικών κομμάτων στα καθεστωτικά ΜΜΕ διατείνονταν ότι η σύνθεση της Συντακτικής Συνέλευσης θα είναι όμοια με αυτή της τρέχουσας Βουλής, δηλαδή χωρίς σοβαρές εκπλήξεις.

Εν ολίγοις, όλοι, συμπεριλαμβανομένων και λαϊκών οργανώσεων, συμφωνούσαν ότι η ενότητα όλων των δεξιών κομμάτων σε ένα ψηφοδέλτιο, σε σύγκριση με το διασκορπισμό των ετερογενών πολιτικών σχηματισμών που τάσσονταν ενάντια στο καθεστώς, θα σήμαινε την υπερεκπροσώπηση της δεξιάς στο σώμα της Συντακτικής, ενώ χρειαζόταν μόνο το ένα τρίτο των εκπροσώπων για να μπλοκαριστεί οποιαδήποτε δομική αλλαγή του συνταγματικού μοντέλου.

Η μόνη πρόβλεψη που βρέθηκε κοντά σε αυτό που τελικά, συνέβη, ήταν του Axel Callís, πολιτικού αναλυτή και διευθυντή της εταιρείας δημοσκοπήσεων «DataInfluye» που είπε πως σε αυτές τις εκλογές φαινόταν ότι θα συντελεστεί «μια ανακατάταξη όλων αυτών που γνωρίζουμε».

Καθώς στο τέλος της νύχτας δεν κατάφερε να συγκεντρώσει το ένα τρίτο των εκπροσώπων, η πρώην «Concertación»* [*συμμαχία καθεστωτικών κομμάτων από τους χριστιανοδημοκράτες μέχρι την σοσιαλδημοκρατία που κυβέρνησε από την λήξη της δικτατορίας Πиноσέτ το 1990 μέχρι το 2010] κατέρρευσε και οι δυνάμεις της επανάστασης μπήκαν, μαζικά, στη Συντακτική Συνέλευση. Το γενικό αίσθημα ήταν αυτό της έκπληξης. Για τα καθεστωτικά κόμματα, μια έκπληξη πέρα από τις σκοπιμότητές τους. Για το λαό μια έκπληξη που οφειλόταν σε αυτόν, μια αναπάντεχη έκβαση που επιθυμούσε και πάλευε για αυτή. Και αυτός ο πόθος, οδήγησε τις προσπάθειες και τα βήματα που έγιναν, ώστε να φτάσει σε αυτό το αποτέλεσμα. Απλά, όλο αυτό, δούλεψε! Όταν ο λαός έχει

καταλάβει τη δύναμή του, όπως τον Οκτώβριο, καμιά συμφωνία από τα πάνω, δεν μπορεί πλέον να σταματήσει τη θέληση του που μεταμορφώνει τα πάντα.

Η σύνθεση της Συντακτικής Συνέλευσης

Οι κοινωνικές πιέσεις για εκδημοκρατισμό της συντακτικής διαδικασίας έκανα εφικτή την θεσμική υιοθέτηση συμμετοχικών μηχανισμών, αντικαθιστώντας, έτσι, τον κεντρικό ρόλο των κλασικών φορέων διαμεσολάβησης στο πολιτικό σύστημα, ξεκινώντας με τα πολιτικά κόμματα.

Έχουμε δει, πολλές φορές πώς κοινωνικές αναταραχές ενσωματώνονται στο θεσμικό πλαίσιο, διαμέσου συγκεκριμένων μορφών και φορέων, που μετασχηματίζουν τη δυναμική και το περιεχόμενό τους. Το ιδιαίτερο γεγονός ότι ανεξάρτητοι υποψήφιοι μπορούσαν να λάβουν μέρος σε αυτές τις εκλογές, με δικά τους ψηφοδέλτια, σήμαινε πως η κοινωνική εξέγερση πέρασε, άμεσα και σχεδόν αδιαμεσολάβητα στην Συντακτική Συνέλευση.

Η Συντακτική Συνέλευση αποτελείται από 155 έδρες, που μοιράζονται με ισότιμη εκπροσώπηση των δύο φύλων, με 17 να πηγαίνουν σε εκπροσώπους των ιθαγενών. Η Δεξιά κέρδισε 38 έδρες, 16 από τις οποίες ήταν ανεξάρτητοι που εκλέχθηκαν αναλογικά με δεξιούς συνδυασμούς. Η πρώην «Concertación» (ένας συνασπισμός μεταξύ του Σοσιαλιστικού Κόμματος και των Χριστιανοδημοκρατών) κέρδισε 25 έδρες, 11 από τις οποίες ήταν ανεξαρτήτων που προέκυψαν από την ποσόστωση σε αντίστοιχους συνδυασμούς. Οι Χριστιανοδημοκράτες κέρδισαν μόλις μια έδρα. Ο συνασπισμός του Κομμουνιστικού Κόμματος και του Frente Amplio πήρε 28 έδρες, 13 από τις οποίες αφορούσαν ανεξάρτητους στην αντίστοιχη μερίδα των συνδυασμών.

Οι ανεξάρτητοι που εκλέχθηκαν από ανεξάρτητα ψηφοδέλτια, χωρίς να εντάσσονται στους σχηματισμούς των κομμάτων, ανέρχονται στους 48. Έντεκα από αυτούς είναι από το συνδυασμό «Μη Ουδέτεροι Ανεξάρτητοι», που συντάσσεται με την πρώην «Concertación» και χρηματοδοτείται από ισχυρούς επιχειρηματίες

της χώρας. Από τα συνολικά 155 μέλη της Συντακτικής, μόνο τα 52 έχουν ενεργή δράση στα κόμματα, ενώ οι υπόλοιποι είναι ανεξάρτητοι εκπρόσωποι από διάφορους κοινωνικούς χώρους. Από τις 17 θέσεις των ιθαγενών η πλειοψηφία, 9 από αυτούς, ανήκουν στο χώρο της Αριστεράς, 5 στην Κεντροαριστερά και 3 στη Δεξιά. Άσχετα από τον τρόπο που εντάχθηκαν στη Συντακτική Συνέλευση, τα μέλη της Αριστεράς είτε εκλεγμένα από τα ψηφοδέλτια των κομμάτων, είτε εκλεγμένα ως ανεξάρτητοι, είτε παίρνοντας τη θέση ως ιθαγενείς, ανέρχονται συνολικά στα 78. Το Κέντρο εξέλεξε 36 και η Δεξιά εξέλεξε 41 μέλη.

Εκτός από τα ψηφοδέλτια της Δεξιάς και της πρώην «Concertación», σε όλα τα άλλα ψηφοδέλτια και τις έδρες που ανέλαβαν ιθαγενείς, εκλέχθηκαν αρκετά περισσότερες γυναίκες από άνδρες. Η ίση εκπροσώπηση και από τα δύο φύλα –πρωτοφανής διεθνώς για αυτό τον τύπο διαδικασίας– χρειάστηκε να εφαρμοστεί ώστε να διορθωθεί η υποεκπροσώπηση των ανδρών. Ενώ, αρχικά, έντεκα άντρες αναδείχθηκαν στη Συνέλευση μετά από την διόρθωση για την ισότιμη εκπροσώπηση, μόνο 5 γυναίκες έλαβαν έδρες με τον ίδιο τρόπο.

Αυτά τα αποτελέσματα επιβεβαιώνουν πως ο φεμινισμός έχει ένα πολιτικό περιεχόμενο που δεν μπορεί να παραβλεφθεί και σε επίπεδο λαϊκής βούλησης αναγνωρίζεται ως νομιμοποιημένος φορέας λαϊκών προσδοκιών για πολιτική αλλαγή. Μέσω του φεμινισμού των κοινωνικών κινημάτων, μπαίνει στη Συνέλευση το πολιτικό πρόγραμμα ενάντια στην επισφάλεια της ζωής.

Στις επερχόμενες εκλογές χρειάζεται να παλέψουμε για μια ισότιμη εκπροσώπηση των δύο φύλων με την οποία τα αποτελέσματα δε θα έχουν πλαφόν, έτσι ώστε να διασφαλίζεται ένα ποσοστό τουλάχιστον 50% των γυναικών, χωρίς όμως ανώτατο όριο, όπως έγινε τώρα.

Σημαντική απουσία

Από την οργανωμένη κοινωνία, διέπρεψαν με την εκπροσώπησή τους οικοσοσιαλιστικές και φεμινιστικές αγωνιστικές οργανώσεις,

όπως και από τις συνελεύσεις και τις οργανώσεις των αυτοχθόνων. Από τη μη οργανωμένη κοινωνία, διαπρέπουν προσωπικότητες που ήταν στο δρόμο από την αρχή της εξέγερσης έως τώρα, αντιστεκόμενες και αποκηρύσσοντας την πολιτική καταπίεση στη Χιλή.

Η εξέγερση μπήκε στη Συντακτική Συνέλευση μαζικά, αλλά το συνδικαλιστικό κίνημα έμεινε εκτός. Η κύρια συνδικαλιστική ομοσπονδία της χώρας (CUT) είχε 22 υποψηφίους στις εκλογές, χωρίς να εκλέξει κανέναν. Την ίδια μοίρα είχαν και οι υποψήφιοι των συνδικάτων εργαζομένων στην εκπαίδευση, τις φορολογικές υπηρεσίες και τις πρωτοβάθμιες υπηρεσίες υγείας, καθώς και σε κάποια σωματεία του ιδιωτικού τομέα, όπως τα Unión Portuaria και Sindicato Starbucks. Το «NO + AFP», ένας χώρος που ηγήθηκε των μαζικών κινητοποιήσεων για να πάρει τέλος το ιδιωτικό σύστημα συνταξιοδότησης και που στηρίζεται κυρίως από συνδικάτα εξέλεξε μόνο έναν από τους 19 υποψηφίους που παρουσίασε. Αντίθετα, εξελέγησαν δυο γυναίκες, μέλη συλλογικότητας που εκπροσωπεί μη τακτικά αμειβόμενο προσωπικό (φροντιστές) –δουλειές που δεν έχουν ακόμα θέση στον παραδοσιακό συνδικαλιστικό κίνημα.

Πολυάριθμες διαγνώσεις και πολυσυζητημένοι κριτικοί απολογισμοί εξηγούν αυτή την έλλειψη ταύτισης της εξέγερσης με το συνδικαλισμό. Αναμφίβολα, σχετίζεται με την παρακμή του συνδικαλισμού της μετάβασης [από τη δικτατορία στην περιορισμένη αστική δημοκρατία], ο οποίος υπάγεται στα κόμματα των 30 τελευταίων χρόνων. Έχει ακόμα σχέση, εν μέρει, με την ανικανότητα του συνδικαλισμού -σε πολλές περιπτώσεις την απουσία προσπάθειας- να συμπεριλάβει τεράστια στρώματα αδήλων εργαζομένων, ανέργων, απλήρωτων, μεταναστών, πρόθυμων να οργανωθούν και να παλέψουν, αλλά σε σχέση με τα οποία η τρέχουσα μορφή συνδικαλισμού στερείται οργανωτικής πείρας. Αλλά το ζήτημα είναι πως, σε αντίθεση με άλλες προωθημένες συζητήσεις στη Συντακτική Συνέλευση, η προγραμματική και ιδεολογική συζήτηση για τη μισθωτή εργασία δε θα γίνει σε πρώτο πρόσωπο από συνδικαλιστικούς εκπροσώπους. Για το

κοινωνικό κίνημα και ιδίως για το φεμινιστικό, παραμένει το σημαντικό πολιτικό χρέος να αναλάβουν την νομιμοποιημένη εκπροσώπηση αυτής της συζήτησης, ειδικά μετά από τις 29 Μαΐου, όταν το Σοσιαλιστικό Κόμμα σάρωσε τις εκλογές της CUT, εκτοπίζοντας το Κομμουνιστικό Κόμμα. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μόνο με γενναίες οργανωτικές πρωτοβουλίες σε αυτό το πεδίο.

Κραδασμοί στο Κέντρο, παρακμή στη Δεξιά

Τον επόμενο Νοέμβρη θα λάβουν χώρα στη Χιλή προεδρικές και βουλευτικές εκλογές. Τρεις ημέρες μετά τις εκλογές για τη Συντακτική Συνέλευση, την Τετάρτη 19 Μαΐου, έληξε η προθεσμία εγγραφής των πολιτικών κομμάτων, ώστε να συμμετέχουν στις προκριματικές εκλογές για τον πρόεδρο. Εκείνη η ημέρα εξελίχθηκε σε σαπουνόπερα πολιτικών αντιπαράθεσεων. Ενώ το Κομμουνιστικό Κόμμα και το Frente Amplio είχαν ήδη συμφωνήσει να οργανώσουν προκριματική εκλογή μεταξύ των δυο υποψηφίων τους, την παραμονή της καταληκτικής ημερομηνίας και με την έγκριση και των δύο μερών, το Σοσιαλιστικό Κόμμα εντάχθηκε σε αυτό το συνασπισμό με τον δικό του υποψήφιο. Αυτό το γεγονός είναι μεγάλης σημασίας, καθώς θεωρείται πως το PS έδωσε ένα τέλος στην ιστορική συμμαχία με τους Χριστιανοδημοκράτες, αφήνοντας τους στη μοίρα τους μετά το συντριπτικό αποτέλεσμα στη Συντακτική Συνέλευση.

Ωστόσο, εκείνη ακριβώς τη στιγμή, όταν όλα τα κόμματα συναντήθηκαν στα εκλογικά γραφεία να την εγγραφή, το Σοσιαλιστικό Κόμμα ήρθε παρέα με το Partido por la Democracia (Κόμμα για τη Δημοκρατία – ένα μειοψηφικό κομμάτι της πρώην Concertación)- το οποίο ανακοίνωσε την απόσυρση του υποψηφίου υπέρ του υποψήφιου του PS και ως εκ τούτου ζήτησε την συμπερίληψη του PPD στο συνασπισμό, ώστε να προχωρήσουν μαζί στις προκριματικές εκλογές. Σε αυτή την απαίτηση, προσέθεσε και το αίτημα για κοινά ψηφοδέλτια στις βουλευτικές εκλογές. Μετά από αρκετές ώρες έντασης που έφεραν στην επιφάνεια τις διαφορές μεταξύ των κομμάτων του Frente Amplio, το τελευταίο και το Κομμουνιστικό Κόμμα έκλεισαν την πόρτα στο PS, που προσπάθησε να βάλει το αδερφάκι του από το παράθυρο.

Τελικά, η Δεξιά δήλωσε συμμετοχή στις προκριματικές εκλογές, όπως επίσης το CP και το FA, ενώ η πρώην Concertación δεν κατόρθωσε να δηλώσει συμμετοχή. Αυτό δεν σημαίνει πως αυτός ο πολιτικός χώρος δεν θα μπορεί να έχει τη δική του υποψηφιότητα, αλλά σημαίνει ότι θα πρέπει να βρει τρόπο να επιτύχει συναίνεση για κοινή υποψηφιότητα, κόντρα στην αίσθηση της προδοσίας και της εκλογικής πανωλεθρίας. Χωρίς συναίνεση θα πρέπει να κατεβάσει κάθε μέρος δικό του υποψήφιο.

Ωστόσο, πραγματοποιήθηκε μια άνευ προηγουμένου αλλαγή στις πολιτικές συντεταγμένες. Βλέπουμε μια Δεξιά συγκεκριμένων αποχρώσεων εκλογικά στάσιμη στο 20% και με λίγα περιθώρια να το ξεπεράσει. Βλέπουμε μια νέα συμμαχία αριστερών κομμάτων που καταλαμβάνουν το χώρο του ανύπαρκτου Κέντρου και, αδιαμφισβήτητα, όλη η χώρα γνωρίζει ότι έχει συμβεί μια ρήξη στο σώμα των ψηφοφόρων, που κινείται ακόμη πιο αριστερά από τις παραπάνω εκφράσεις.

Η υπέρβαση της ώρας των εκλογών

Στις 20 Μαΐου, σε μια ενημερωτική εκπομπή στο Bío Bío –το μεγαλύτερο ραδιοφωνικό σταθμό της Χιλή – ο ιδιοκτήτης του, Tomás Mosciatti, γνωστός για τις συντηρητικές του τοποθετήσεις, υποστήριξε πως: «Η νίκη στις εκλογές δεν ήταν της Κεντροαριστεράς, ήταν της Αριστεράς. Έως τώρα, η Αριστερά δεν είχε ποτέ τόσο πολλή δύναμη. Η νίκη είναι ανώτερη από αυτή του Salvador Allende, γιατί τότε το κόμμα του δεν είχε πρόθεση να αλλάξει το Σύνταγμα, αλλά δέχθηκε την ενίσχυσή του, που λεγόταν Νόμος των Εγγυήσεων της Δημοκρατίας, με σκοπό να κερδίσει την εξουσία. Αυτό που συνέβη τώρα είναι ότι η Αριστερά κατάφερε να έχει τη λαϊκή εντολή, δηλαδή τη νομιμοποίηση να αναμορφώσει το Σύνταγμα χωρίς κανένα περιορισμό, αφού δεν υφίσταται ο μοναδικός που θα υπήρχε, τα 2/3 που θα εξανάγκαζαν σε διαπραγμάτευση.»

Ο ισχυρισμός χωράει συζήτηση αλλά το νόημα για το τι διακυβεύεται είναι αρκετά σωστό. Για να αναλογιστούμε τη μετασχηματιστική δυνατότητα που έχει ανοίξει η Συντακτική,

είναι αναγκαία η σύνδεση τόσο με την πραγμάτωση μιας σειράς πολιτικών και οργανωτικών προκλήσεων που καλείται να απαντήσει το λαϊκό κίνημα, όσο και με τα πιθανά αποτελέσματα των προεδρικών και των βουλευτικών εκλογών.

Από διαφορετικά έδρανα, τρία νομοσχέδια παρουσιάστηκαν στο Κογκρέσο, για της δυνατότητας συμμετοχής των ανεξαρτήτων με δικά τους ψηφοδέλτια στις βουλευτικές εκλογές, όπως έγινε στις εκλογές για τη Συντακτική. Θα ήταν απρόσμενο για το νομοθετικό σώμα να εγκρίνει τέτοια μεταρρύθμιση, αλλά δεν είναι και κάτι που μπορεί να αποκλειστεί. Αν αυτό συμβεί, το πιο πιθανό είναι ότι να προκύψει Κογκρέσο, που θα συνοδεύει τον έργο της Συντακτικής Συνέλευσης, με σύνθεση παρόμοια με της δεύτερης. Αν δεν γίνει αυτό, η χώρα ενδεχομένως να μπει σε μια περίοδο αστάθειας και τεταμένης δυαδικότητας ανάμεσα στην συντακτική και τη νομοθετική εξουσία.

Το ίδιο πράγμα μπορεί να συμβεί στο πεδίο της προεδρίας αν ένας από τους παλιούς συνασπισμούς επικρατήσει, κερδίζοντας την εκτελεστική εξουσία. Ωστόσο, αν το μπλοκ PC-FA επικρατήσει στην τρέχουσα συγκυρία, το σενάριο θα μπορούσε να πάρει μια απροσδόκητη τροπή προς τα αριστερά. Αυτό δεν έχει σχέση με το ριζοσπαστικό χαρακτήρα του μπλοκ αλλά ξεκινά, όπως κατά τη διάρκεια της διακυβέρνησης της Λαϊκής Ενότητας, από τις λαϊκές προσδοκίες που τέθηκαν σε εφαρμογή και από τις αυτο-οργανωμένες πρωτοβουλίες που ξεδιπλώνουν αυτές οι προσδοκίες. Παραμένει να δούμε τι θα συμβεί, σε αυτό το πεδίο, στους επόμενους μήνες. Κάποια σενάρια –όπως αυτό της προεδρίας- δεν είναι μόνο θεωρητικά εφικτά και αλλά πολύ πιθανά.

Τα καθήκοντα για το μέλλον

Ο λαός καταγράφει μια νίκη. Την κέρδισε από τα κάτω και από τα αριστερά, με πολλά ετερογενή χαρακτηριστικά, όπως και η εξέγερση. Οι οργανωμένες μερίδες αλλά και οι πιο ανοργάνωτες επίσης. Καμιά συμφωνία από τα πάνω δεν θα σταματούσε τη θέληση ενός λαού που σήκωσε κεφάλι και έβαλε σκοπό να αποτινάξει από

πάνω του τόση πολλή αδικία. Είναι ο λαός που θα κάνει αυτό που οι μεταδικτατορικές κυβερνήσεις δεν κατάφεραν σε 30 χρόνια: να βάλουν τέλος στην πολιτική κληρονομιά του Πινοσέτ και έτσι να ανοίξουν νέους δρόμους οργάνωσης της ζωής στη Χιλή. Σε αντίθεση με τις συνταγματικές διαδικασίες σε άλλες χώρες της Λατινικής Αμερικής κατά τη διάρκεια του λεγόμενου «προοδευτικού κύκλου», στη χώρα αυτή, αυτό έγινε κόντρα στον πόλεμο που είχαν κηρύξει οι κυβερνήσεις και παρά την κρίση της πανδημίας.

Ο λαός έχει τη δική του ιστορία, που δεν ξεκινά από το μηδέν, αλλά ούτε προτείνει μια νοσταλγική επιστροφή σε ένα παρελθόν που διακόπηκε βίαια. Η κεντρική παρουσία του φεμινισμού, των οικοσοσιαλιστικών αγώνων και της πολυεθνικότητας κοιτούν μπροστά, με μια μνήμη του μέλλοντος που φέρνει στο προσκήνιο χειραφετητικά πολιτικά οράματα.

Παρόλο που αυτές τις δεκαετίες οι λαοί ανά τον κόσμο εξεγέρθηκαν για να βάλουν φρένο στην προέλαση των νεοφιλελεύθερων μεταρρυθμίσεων, η περίπτωση της Χιλής έχει την ιδιαιτερότητα ότι ο αντινεοφιλελεύθερος τόνος της δεν αφορά το σταμάτημα της προέλασης, αλλά την αποδιάρθρωση ενός νεοφιλευθερισμού που έχει ριζώσει όσο δεν πάει άλλο. Δεν έχει μείνει τίποτα για να προστατευθεί ή να αφεθεί ανέπαφο. Με αυτή την έννοια, είναι μια πρωτοποριακή εμπειρία.

Στο εσωτερικό, κάποιοι αριστεροί είδαν την ποικιλομορφία της λαϊκής εκπροσώπησης στο σώμα των ψηφοφόρων με καχυποψία. Υπάρχουν συγκεκριμένοι αριστεροί που φοβούνται να πουν αυτό που θέλουν ή απλώς υποκύπτουν στη δική τους αδυναμία να σχετισθούν με ένα λαϊκό κίνημα, κάνοντάς το αργά και άσχημα. Τίποτα δεν είναι πιο επικίνδυνο για αυτούς τους αριστερούς από τον συντηρητισμό τους, που οδηγεί σε δυσπιστία προς τη δύναμη ενός λαού που ορθώς αποφάσισε να πιστέψει στις δικές του δυνάμεις, αφήνοντας ανοιχτό το πεδίο για μια ευρεία συνάντηση με τις αντικαπιταλιστικές ιδέες.

Οι λαϊκοί εκπρόσωποι στη Συντακτική Συνέλευση έχουν ήδη

αναλάβει το καθήκον συγκρότησης της έδρας των λαών, πρώτα απ' όλα απαιτώντας τις ελάχιστες πολιτικές προϋποθέσεις ώστε η συντακτική διαδικασία να πραγματοποιηθεί. Συγκεκριμένα, την άνευ όρων απελευθέρωση όλων των πολιτικών κρατουμένων της εξέγερσης, την αποστρατιωτικοποίηση της προγονικής γης των Wallmapu-Maruche -και τη δημιουργία μιας επιτροπής αλήθειας και δικαιοσύνης με καθήκον την πλήρη επανόρθωση των θυμάτων παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως και τον προσδιορισμό των πολιτικών και ποινικών ευθυνών των υπευθύνων για αυτά τα εγκλήματα.

Πηγή: <https://internationalviewpoint.org>